

II Міжнародна науково-практична
конференція

Розвиток сільських територій
на засадах екологічності,
енергонебезпеки й
енергоефективності

11 листопада
2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Вінницький національний аграрний університет
Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет
Жешувський університет (Республіка Польща)
Інститут агроекології і природокористування НААН
Казахський агротехнологічний університет імені С. Сейфулліна (Казахстан)
Львівський національний аграрний університет
Миколаївський національний аграрний університет
Опольський університет (Республіка Польща)
Поліський національний університет
Сумський національний аграрний університет
Уманського національного університету садівництва

Розвиток сільських територій на засадах екологічності, енергонебезпеки й енергоефективності

Матеріали

*II Міжнародної науково-практичної конференції
11 листопада 2021 року*

Полтава
2021

Редакційна колегія:

Писаренко П. В. – завідувач кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік Інженерної академії України.

Гамаюнова В. В. – завідувач кафедри землеробства, геодезії та землеустрою Миколаївського національного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Дем'янюк О. С. – заступник директора з наукової роботи Інституту агроєкології і природокористування НААН, доктор сільськогосподарських наук, професор, член-кореспондент НААН.

Завірюха П. Д. – завідувач кафедри генетики, селекції та захисту рослин Львівського національного аграрного університету Львівського національного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, професор.

Калініченко А. В. – професор Інституту технічних наук Опольського університету, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Коваленко І. М. – декан факультету агротехнологій та природокористування Сумського національного аграрного університету, доктор біологічних наук, професор.

Мазур В. А. – ректор Вінницького національного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, професор.

Мостов'як І. І. – перший проректор Уманського національного університету садівництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Скидан О. В. – ректор Поліського національного університету, доктор економічних наук, професор.

Харитонов М. М. – професор кафедри загального землеробства та ґрунтознавства Дніпровського державного аграрно-економічного університету, доктор сільськогосподарських наук, професор.

Черевко Г. В. – професор Жешувського університету, доктор економічних наук, професор.

Черевко І. В. – доцент кафедри економіки Львівського національного аграрного університету, кандидат економічних наук, доцент.

Розвиток сільських територій на засадах екологічності, енергонезалежності й енергоефективності : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (Полтава, 11 листоп. 2021). Полтава : Полтавський державний аграрний університет, 2021. 164 с.

У збірнику представлені матеріали міжнародної науково-практичної конференції за результатами досліджень розвитку сільських територій на засадах екологічності, енергонезалежності й енергоефективності як пріоритетної моделі розвитку.

Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів й здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно-правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика розвитку сільських територій на засадах екологічності, енергонезалежності й енергоефективності.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних та відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

© Автори тез, включені до збірника, 2021

© Полтавський державний аграрний університет, 2021

<i>Ляшенко Г. В., Данілова Н. В., Мартинова М. С.</i>	
Вплив зміни клімату на урожайність проса в Чернігівській області.....	106
<i>Марусей Т. В.</i>	
Екологізація туризму як еколого-збалансований розвиток економіки ...	108
<i>Опара М. М., Опара Н. М.</i>	
Проблеми екологізації сільськогосподарського виробництва і шляхи їх вирішення.....	111
<i>Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Титаренко А. В.</i>	
Сучасний стан проблеми захисту пасльонових культур від комплексу фітофагів в умовах захищеного ґрунту.....	114
<i>Піщаленко М. А., Голбан А. К.</i>	
Засоби захисту рослин як екологічний фактор	116
<i>Піщаленко М. А., Кубрак А. А.</i>	
Вплив інтенсивності хімізації на урожайність овочевих культур	118
<i>Піщаленко М. А., Левченко Д. В.</i>	
Особливості сумісної дії регуляторів росту та біопрепаратів на культуру огірка в умовах захищеного ґрунту	121
<i>Піщаленко М. А., Панченко Я. О.</i>	
Екологічні аспекти використання пестицидів.....	123
<i>Піщаленко М. А., Філатов А. В.</i>	
Вплив комплексу абіотичних факторів на розсаду білоголової та цвітної капусти	125
<i>Степаненко Т. О., Макєєва Л. М., Мокєрова Н. В.</i>	
Основні аспекти екологізації сільськогосподарського землекористування	128
<i>Суліма Н. М.</i>	
Екологізація сільськогосподарського виробництва як чинник якості продукції.....	131

5. ЕКОЛОГІЗАЦІЯ МЕТОДІВ ПЕРЕРОБКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Zubchenko O. M., Gordenko L. P., Sokolenko S. V., Rybachok D. V.

Saving electricity in the lighting system..... 133

В ході проведених нами досліджень було встановлено, що для захисту пасльонових культур від шкідників високоефективні препарати на основі актиноміцетів (Фітоверм, Акарин, Фітовер-М, Вертимек), неонікотиноїди (Актара, Конфідор та його аналоги) та Ювеноїд адмірал, регламенти використання яких представлені в Державному каталозі пестицидів.

В умовах вирощування пасльонових культур за технологіями з використанням системи краплинного поливу найефективніше застосування неонікотиноїдів цим способом на початку заселення рослин сисними шкідниками (попелиці, тютюновий та розанний трипси, теплична білокрилка) з поєднанням цього прийому з внесенням добрив.

Для захисту від шкідників пасльонових культур, що вирощуються за традиційною або малооб'ємною технологіями, пропонується вдосконалена система, яка передбачає використання рекомендованих нами сучасних високоефективних мікробіологічних препаратів та інсектицидів з класу неонікотиноїдів на основі результатів моніторингу основних шкідливих видів. Неонікотиноїди не мають акарицидної дії і не є небезпечними для фітосейулюсу, тому при здійсненні комплексного контролю вони добре поєднуються з випусками цього акарифагу.

Список використаних джерел

1. Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Поспєлова Г. Д. Поспєлова Г. Д., Горб О. О., Коваленко Н. П., Шерстюк О. Л. Інтегрований захист рослин : навч. посіб. Полтава : «ФОП Смірнов А. Л.», 2020. 245 с.
2. Перелік пестицидів та агрохімікатів, дозволених до використання в Україні в 2020 році. Спеціальний випуск. Київ : Юнівеста Медиа, 2020. 893 с.

Піщаленко Марина Анатоліївна

канд. с.-г. наук, доцент

ORCID ID: 0000-0001-8954-8256

Голбан Артур Константинович

магістр

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ЗАСОБИ ЗАХИСТУ РОСЛИН ЯК ЕКОЛОГІЧНИЙ ФАКТОР

Сучасний захист рослин розвивається шляхом інтеграції різних методів і засобів у єдину систему з метою повнішого управління шкідливістю пошкоджуючих агентів. Будучи складовою систем землеробства, він залежить

від екологічної обстановки в агроекосистемах і господарських можливостей щодо реалізації досягнень науки і практики. Тому, поряд із забезпеченням досить високої біологічної, господарської та економічної ефективності, найважливішими вимогами до фітосанітарних заходів стали екологічна та санітарно-гігієнічна безпека використовуваних методів та засобів.

В даний час, в умовах економічної нестабільності та господарської нестійкості в сільському господарстві України, врожайність багатьох сільськогосподарських культур впала, в тому числі і за рахунок послаблення уваги до захисту рослин. Різко зросла засміченість польових сівозмін, збільшилася інфекційна активність фітопатогенів, активізувалися шкідники. Одночасно в агроекосистемах продовжує погіршуватися екологічна обстановка – збільшується забрудненість природних середовищ, посилюються ерозійні процеси, зменшується родючість ґрунту. Сучасна господарсько-економічна та екологічна обстановка вимагає розвитку досліджень з розробки принципів обґрунтованого використання засобів захисту рослин в умовах екологічної напруженості в агроценозах та адаптивно-ландшафтного підходу до розвитку землеробства.

Удосконалення асортименту та особливостей застосування засобів захисту необхідно вести з урахуванням їх різнобічного впливу на шкідливі та корисні організми, на рослини, що захищаються, довкілля, а також на здоров'я людей. При цьому необхідно враховувати екологічну обстановку в агропедоценозах та господарські можливості щодо реалізації досягнень науки та практики захисту рослин. Диференційований, заснований на агроекологічних особливостях, підхід до визначення ступеня насичення пестицидами як окремих технологій обробітку сільськогосподарських культур, і сівозмін, дозволяє більш повно враховувати вплив хімічних засобів на всі компоненти агроценозу, збільшуючи їх позитивне значення і до мінімуму зводячи негативне [1].

Важливе значення у вирішенні проблеми керованого використання засобів захисту рослин може мати комплексна господарсько-екологічна експертиза, що проводиться на різних рівнях зі створенням банку даних з метою здійснення повноцінного фітосанітарного та екологічного моніторингу та вдосконалення всієї системи використання пестицидів. Природоохоронне значення використання засобів захисту рослин може бути розкрито на шляху комплексного агроекологічного підходу до їх застосування, що значно знижує екологічне навантаження в агроландшафтах, оздоровлює навколишнє середовище при збільшенні продуктивності рослин, що захищаються, підвищенні агроекологічного потенціалу агробіогеоценоз економічних показників рослин.

Хімічні засоби відіграють не однобічну роль у захисті рослин від несприятливих і шкідливих факторів: досить швидко, на великих площах,

ефективно захищають рослини з одного боку, але, одночасно, через високу біологічну активність та стійкість деяких з них в навколишньому середовищі, становлять небезпеку для різних природних середовищ, та живих організмів, а також людини.

Суперечність, що виникають при використанні засобів захисту, і продовжує залишатися в основі їх прогресивного розвитку. У сучасних умовах, у зв'язку з досить швидко змінюється екологічною обстановкою в агробіоценозах, в результаті змін, що відбуваються в господарських відносинах України, необхідно переосмислення значення засобів захисту рослин – одного з найпотужніших факторів, що впливають на врожайність сільськогосподарських культур і одночасно, на екологічну стабільність агробіоценозів та природних екосистем.

Таким чином, систематичне застосування засобів захисту рослин у сільському господарстві призвело до того, що вони стали екологічним фактором, що змінює та формує макро- та мікробіоценози. Тому подальше вивчення та накопичення даних щодо впливу пестицидів на шкідливі та корисні види живих організмів в агроценозах мають важливе значення для раціонального використання хімічних засобів та запобігання небажаним наслідкам, які можуть відбуватися в результаті їх застосування.

Список використаних джерел

1. Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Поспелова Г. Д. Поспелова Г. Д., Горб О. О., Коваленко Н. П., Шерстюк О. Л. Інтегрований захист рослин: навч. посіб. Полтава : «ФОП Смірнов А. Л.», 2020. 245 с.

Піщаленко Марина Анатоліївна

канд. с.-г. наук, доцент

ORCID ID: 0000-0001-8954-8256

Кубрак Анастасія Андріївна

магістр

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ВПЛИВ ІНТЕНСИВНОСТІ ХІМІЗАЦІЇ НА УРОЖАЙНІСТЬ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР

Серед овочевих культур, що вирощуються в Україні, капусті білокачанній та цибулі ріпчастій належить одне з провідних місць. Проте їхня врожайність у більшості господарств залишається на низькому рівні. Основна причина цього в різних ґрунтово-кліматичних зонах України – недосконалість агротехнічних